

La convivència en els centres:

Elements per a la intervenció preventiva de la

violència entre iguals a l'escola

ANNEX 2

RESULTATS DE LES EXPERIÈNCIES

DUTES A TERME

Jordi Collell i Caralt (coord.)
Carme Escudé i Miquel

2002/2003

1	CEIP Malagrida (Olot).....	3
2	CEIP Castanyer (Sant Joan les Fonts)	12
3	CEIP Escola Llar (Olot)	14
3.1	<i>Topogràfic.....</i>	14
3.2	<i>Sociograma</i>	15
3.3	<i>Qüestionaris de Conducta social i Victimització</i>	17
3.3.1	Consideracions prèvies	17
3.3.2	Resultats per grups-classe	18
3.3.3	Comentaris	31
3.4	<i>Propostes d'intervenció.</i>	31
4	CEIP Salvador Vilarrasa (Besalú).....	34
5	CEIP Finestres (Mieres)	36
5.1	<i>Comentaris</i>	37
5.2	<i>Sociograma</i>	37
6	IES Montsacopa.....	38
7	Material dels alumnes respecte el video <i>Bully Dance</i>	41
8	Sol·licituds d'intervenció dels centres	50

1 CEIP Malagrida (Olot)

CEIP Malagrida Pàrvuls 5

Escala de conducta social

Sociograma

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial
2	0	0	2	0
12	4	3	5	0
4	0	0	4	5
7	2	3	2	0
19	10	2	7	3
5	1	2	2	1
13	4	2	7	3
7	4	0	3	3
67	36	17	14	2
15	1	5	9	1
8	4	2	2	0
2	0	0	2	13
4	2	0	2	0
7	0	1	6	1
17	7	4	6	1
10	6	0	4	1
2	1	0	1	10
6	2	1	3	3
28	13	8	7	1
10	6	0	4	2

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial	Alumne	Popular	Rebutjat	Ignorat	Controvertit	Intermedi
					3C101			●		●
					3C102					●
					3C103					
					3C104					
					3C105			●		●
					3C106		●			
					3C107					
					3C108			●		●
●	●	●	●		3C109		●			
			●		3C110					●
					3C111					
				●	3C112	●				
					3C113					●
					3C114					
					3C115	●				
					3C116			●		●
				●	3C117	●				
					3C118					●
●		●			3C119		●			
					3C120		●			

+	-
2	0
2	4
5	1
0	3
2	1
2	7
3	6
1	1
1	9
3	3
5	1
10	0
2	2
1	5
8	1
1	0
7	0
2	2
1	7
2	7

CEIP Malagrida 4t A Primària

Escala de conducta social

Sociograma

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial
75	25	23	27	14
43	22	3	18	1
90	31	21	38	2
34	7	2	25	9
20	9	7	4	1
6	0	1	5	15
5	0	0	5	9
20	0	1	19	17
14	4	1	9	27
4	2	1	1	24
49	13	16	20	10
33	11	5	17	1
15	5	3	7	6
1	0	0	1	28
5	1	2	2	14

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial	Alumne	Popular	Rebutjat	Ignorat	Controvertit	Intermedi
●	●	●	●		34101					●
	●				34102		●			
●	●	●	●		34103					●
			●		34104					●
					34105		●			
					34106					●
					34107					●
					34108					●
				●	34109					
			●		34110	●				
		●			34111					
					34112		●			
					34113					
				●	34114					
					34115			●		●

+	-
5	3
0	8
4	3
4	2
0	8
2	4
1	3
3	3
4	0
7	0
5	1
2	8
4	1
3	0
1	1

CEIP Malagrida 4t A Primària

Qüestionari d'Experiències Socials

Total Victimització	V. Oberta (física i verbal)	V. Relacional	Conducta Prosocial
26	16	10	19
35	18	17	9
27	14	13	21
41	25	16	20
34	19	15	15
41	20	21	19
37	17	20	21
23	10	13	23
22	10	12	14
25	11	14	16
39	20	19	18
30	14	16	19
17	7	10	13
15	6	9	12
16	6	10	17

Total Victimització	V. Oberta (física i verbal)	V. Relacional	L'ajuden	No l'ajuden	Alumne
					34101
			●		34102
					34103
●	●				34104
					34105
●		●			34106
●		●		●	34107
				●	34108
					34109
					34110
●	●	●			34111
					34112
			●		34113
			●		34114
					34115

CEIP Malagrida 4t B Primària

Escala de conducta social

Sociograma

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial
8	2	1	5	17
18	0	1	17	25
6	3	0	3	10
7	0	0	7	15
20	1	3	16	11
34	7	6	21	8
0	0	0	0	19
12	0	0	12	11
93	39	26	28	2
52	13	21	18	1
6	0	1	5	20
98	40	21	37	1
22	6	4	12	9
2	0	0	2	30
35	12	4	19	3
15	4	2	9	7
10	6	0	4	1

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial	Alumne	Popular	Rebutjat	Ignorat	Controvertit	Intermedi
					34201					
				●	34202	●				
					34203					
					34204					
					34205			●		●
					34206					●
					34207					●
					34208					●
●	●	●	●		34209		●			
					34210		●			
				●	34211					
●	●	●	●		34212		●			
					34213					●
				●	34214	●				
					34215				●	●
					34216					●
					34217					

+	-
5	0
7	0
4	1
4	0
0	1
4	2
3	1
2	0
2	11
2	9
4	1
1	14
0	2
8	2
1	2
4	2
0	3

CEIP Malagrida 4t B Primària

Qüestionari d'Experiències Socials

Total Victimització	V. Oberta (física i verbal)	V. Relacional	Conducta Prosocial
14	8	6	19
26	13	13	17
17	8	9	13
22	12	10	18
34	20	14	18
14	9	5	24
19	10	9	19
21	12	9	15
28	15	13	13
28	12	16	19
22	10	12	14
33	15	18	15
20	11	9	19
31	14	17	15
27	12	15	16
28	16	12	18
29	14	15	13

Total Victimització	V. Oberta (física i verbal)	V. Relacional	L'ajuden	No l'ajuden	Alumne
					34201
					34202
			●		34203
					34204
●	●				34205
				●	34206
					34207
					34208
			●		34209
					34210
					34211
●		●			34212
					34213
●		●			34214
					34215
	●				34216
			●		34217

CEIP Malagrida 6è A Primària

Escala de conducta social

Sociograma

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial
13	0	0	13	4
85	33	22	30	3
64	28	12	24	5
44	11	10	23	2
16	1	2	13	4
21	2	2	17	6
8	0	0	8	36
10	5	2	3	17
20	11	5	4	4
31	5	12	14	3
27	8	4	15	22
2	1	0	1	22
2	0	0	2	30
15	4	7	4	7
14	0	0	14	0
8	1	0	7	3
132	49	28	55	2
20	2	3	15	41
21	6	3	12	15

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial	Alumne	Popular	Rebutjat	Ignorat	Controvertit	Intermedi
					36101			●		●
●	●	●	●		36102					●
					36103					●
					36104					●
					36105			●		●
					36106					
				●	36107					●
					36108					
					36109					●
					36110					●
					36111					
					36112	●				
				●	36113					●
					36114			●		●
					36115		●			
					36116		●			
●	●	●	●		36117		●			
				●	36118					
					36119					●

+	-
2	0
2	1
2	5
2	5
1	0
5	0
3	0
6	0
2	2
4	2
5	1
8	1
3	0
2	0
0	14
0	11
1	14
5	0
4	1

CEIP Malagrida 6è A Primària

Qüestionari d'Experiències Socials

Total Victimització	V. Oberta (física i verbal)	V. Relacional	Conducta Prosocial
18	8	10	10
14	8	6	17
21	11	10	15
25	13	12	16
26	15	11	9
16	9	7	20
31	15	16	15
15	9	6	16
16	11	5	17
21	13	8	8
23	13	10	17
12	6	6	11
11	6	5	16
20	9	11	20
20	8	12	10
19	9	10	10
12	7	5	16
20	11	9	17
14	8	6	15

Total Victimització	V. Oberta (física i verbal)	V. Relacional	L'ajuden	No l'ajuden	Alumne
			●		36101
					36102
					36103
●	●	●			36104
●	●		●		36105
				●	36106
●	●	●			36107
					36108
					36109
	●		●		36110
	●				36111
					36112
					36113
				●	36114
		●	●		36115
			●		36116
					36117
					36118
					36119

CEIP Malagrida 6è B Primària

Escala de conducta social

Sociograma

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial
11	3	2	6	19
2	0	0	2	19
40	3	4	33	2
29	3	5	21	24
19	7	4	8	2
7	2	1	4	18
8	2	5	1	0
52	29	15	8	7
14	3	5	6	11
37	18	11	8	4
69	39	18	12	10
15	2	2	11	15
15	6	4	5	13
46	4	6	36	18
54	11	8	35	7
23	2	4	17	13

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial	Alumne	Popular	Rebutjat	Ignorat	Controvertit	Intermedi
				●	36201	●				
				●	36202					
			●		36203			●		
				●	36204	●				
					36205					●
					36206					●
					36207			●		●
●	●	●			36208					
					36209					
		●			36210		●		●	
●	●	●			36211				●	
					36212					●
					36213	●				
			●		36214	●				
●			●		36215		●			
					36216					●

+	-
5	0
3	0
0	2
6	2
1	2
3	2
1	1
2	5
1	3
5	7
4	9
3	3
5	1
6	1
1	7
2	3

CEIP Malagrida 6è B Primària

Qüestionari d'Experiències Socials

Total Victimització	V. Oberta (física i verbal)	V. Relacional	Conducta Prosocial
22	13	9	17
29	15	14	21
20	11	9	17
23	13	10	20
38	18	20	10
30	16	14	17
26	15	11	13
38	17	21	18
21	13	8	13
23	13	10	17
24	10	14	7
25	10	15	17
18	9	9	8
32	18	14	13
21	11	10	17
23	14	9	20

Total Victimització	V. Oberta (física i verbal)	V. Relacional	L'ajuden	No l'ajuden	Alumne
					36201
				●	36202
					36203
				●	36204
●	●	●	●		36205
					36206
					36207
●	●	●			36208
					36209
					36210
			●		36211
					36212
			●		36213
●	●				36214
					36215
				●	36216

2 CEIP Castanyer (Sant Joan les Fonts)

CEIP Castanyer 6è Primària

Escala de conducta social

Sociograma

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial
15	1	4	10	11
5	0	0	5	0
39	11	9	19	2
19	1	2	16	8
14	6	4	4	0
26	16	5	5	10
6	0	1	5	26
2	0	0	2	10
20	0	5	15	14
29	5	10	14	29
41	19	7	15	13
104	46	29	29	2
10	2	4	4	1
0	0	0	0	16
9	0	2	7	17
29	4	3	22	16
31	3	1	27	15
12	4	6	2	7

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial	Alumne	Popular	Rebutjat	Ignorat	Controvertit	Intermedi
					46101					
					46102					
					46103					●
					46104					
					46105		●			
					46106					●
				●	46107		●			
					46108			●		●
					46109	●				
				●	46110	●				
	●				46111	●				
●	●	●	●		46112		●			
					46113					●
					46114					
					46115					
			●		46116					●
			●		46117				●	●
					46118					

+	-
5	2
0	4
1	3
5	2
0	10
3	2
0	8
1	0
7	1
9	1
6	0
0	10
1	3
4	1
3	0
2	4
4	2
3	0

CEIP Castanyer 6è Primària

Qüestionari d'Experiències Socials

Total Victimització	V. Oberta (física i verbal)	V. Relacional	Conducta Prosocial
21	11	10	16
23	9	14	12
31	16	15	18
24	11	13	17
38	18	20	14
25	14	11	14
33	18	15	16
30	17	13	16
30	17	13	16
21	10	11	18
22	12	10	16
24	12	12	15
21	11	10	14
30	16	14	22
18	9	9	17
23	14	9	23
35	18	17	18
22	11	11	15

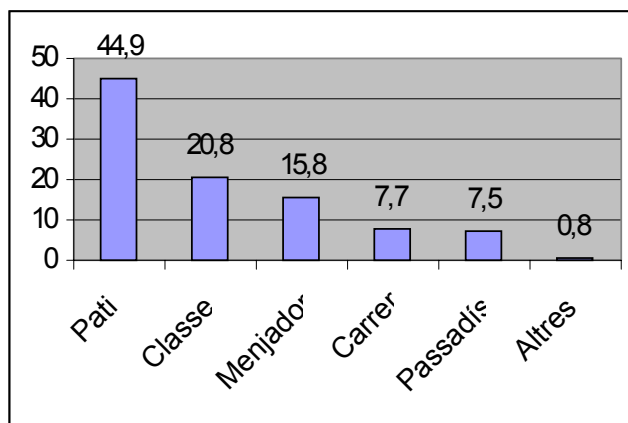
Total Victimització	V. Oberta (física i verbal)	V. Relacional	L'ajuden	No l'ajuden	Alumne
					46101
			●		46102
					46103
					46104
●	●	●			46105
					46106
●	●				46107
					46108
	●				46109
					46110
					46111
					46112
					46113
				●	46114
					46115
				●	46116
●	●	●			46117
					46118

3 CEIP Escola Llar (Olot)

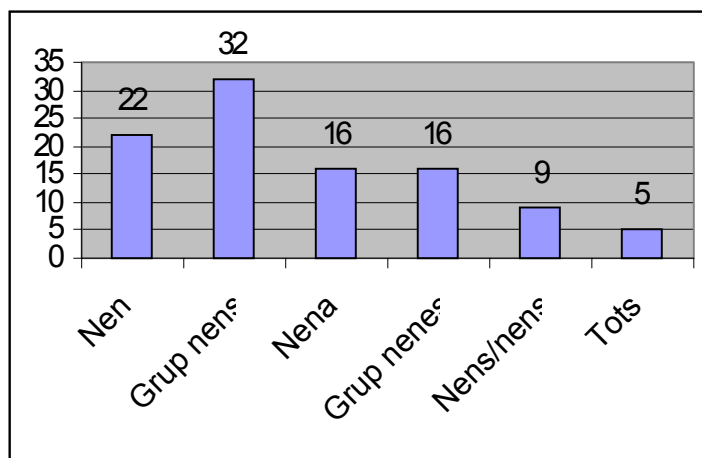
3.1 Topogràfic

Per constatar els llocs on es produeixen les conductes contràries a la convivència que investiguem s'ha passat un qüestionari als alumnes de 3r. a 6è, els resultats del qual es recullen a continuació.

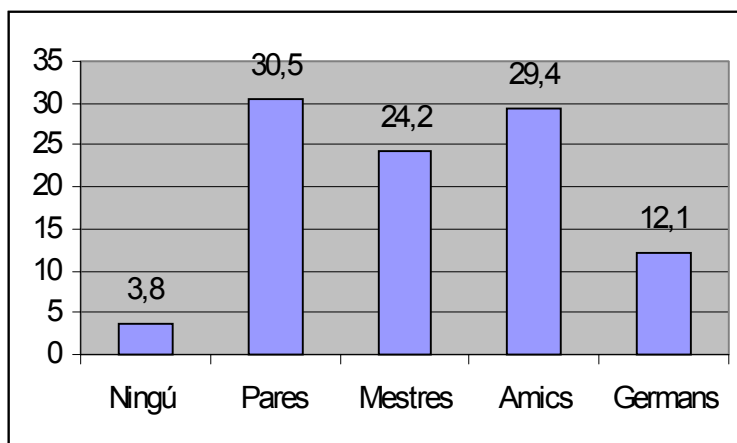
1. On es produeixen els actes de maltractament ?

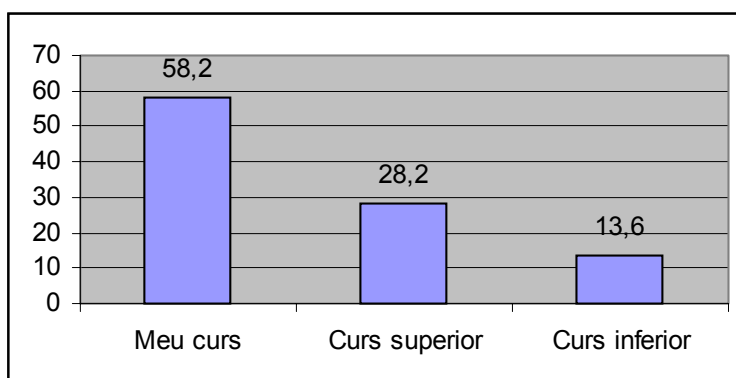
2. Qui ho fa ?

3. A qui ho dius ?

4. De quina classe són els qui fan això ?

En general no s'observen diferències estadísticament significatives entre els diferents cursos, a excepció de l'ítem 2 i de l'ítem 4.

En l'ítem 4: *De quina classe són els qui fan això?* les diferències segueixen la lògica de l'edat; els de cicle mitjà (3r i 4t) manifesten un percentatge més alt d'agressors de cursos superiors, que els de cicle superior (5è), i els de 6è, que són els més grans de l'escola, no tenen cap curs superior i puntuen "0".

En l'ítem 2: *Qui ho fa?* els alumnes de cicle mitjà informen amb major freqüència que l'agressió és efectuada per un grup de nens (gènere masculí) més que per un sol nen, mentre que a cicle superior es distribueix d'una manera més uniforme.

En l'ítem 1: *On es produeixen els actes de maltractament ?* es conclou que la majoria d'agressions es produeix en el pati, on la ràtio alumnes/mestres és més alta i la vigilància és fa més difícil. Altres estudis confirmen aquestes dades.

Pel que fa a l'ítem 3: *A qui ho dius?* es confirma que en molts casos es comunica a pares i a mestres i en un percentatge també força alt en els amics, contràriament al que passa en l'adolescència on baixa la freqüència dels episodis d'agressió

A remarcar que hi ha un percentatge de respostes que manifesten que no ho diuen a ningú. Tot i que el percentatge és molt baix (3,8 %) caldria estar molt atent a aquestes situacions que podrien ser de risc elevat.

3.2 Sociograma

A continuació s'exposen els percentatges de cada grup classe de nens i nenes per a cada categoria: (1) *Populars*, (2) *Rebutjats*, (3) *Ignorats* i (4) *Controvertits*.

Cal parar atenció especialment als grups de nens i nenes *rebutjats* i *controvertits* que es consideren nens amb risc de presentar inadaptació emocional i social. Si el fet de ser un alumne rebutjat o controvertit coincideix amb el de tenir moltes nominacions com a agressor, encara augmenta més el risc.

També és important identificar i assistir els nens que tenen una manca de tractament positiu per part dels seus companys (ignorats), de la mateixa manera que els que experimenten un tractament negatiu (rebutjats), especialment en el cas en que la puntuació obtinguda en nominacions positives sigui "0" i/o en els casos en que aquest rebuig sigui una situació que es

prolonga en el temps. Els estudis demostren àmpliament que una baixa acceptació per part dels companys durant la infantesa s'associa amb un ampli rang de trastorns posteriors.

Hem de tenir en compte, que el fet de tenir un o diversos amics és considerat per alguns estudis un factor protector de la victimització, i per tant es fa necessari en casos de rebuig reforçar la xarxa de suport social del nen.

Taula 1. Percentatges d'alumnes per classe, segons la categoria sociomètrica:

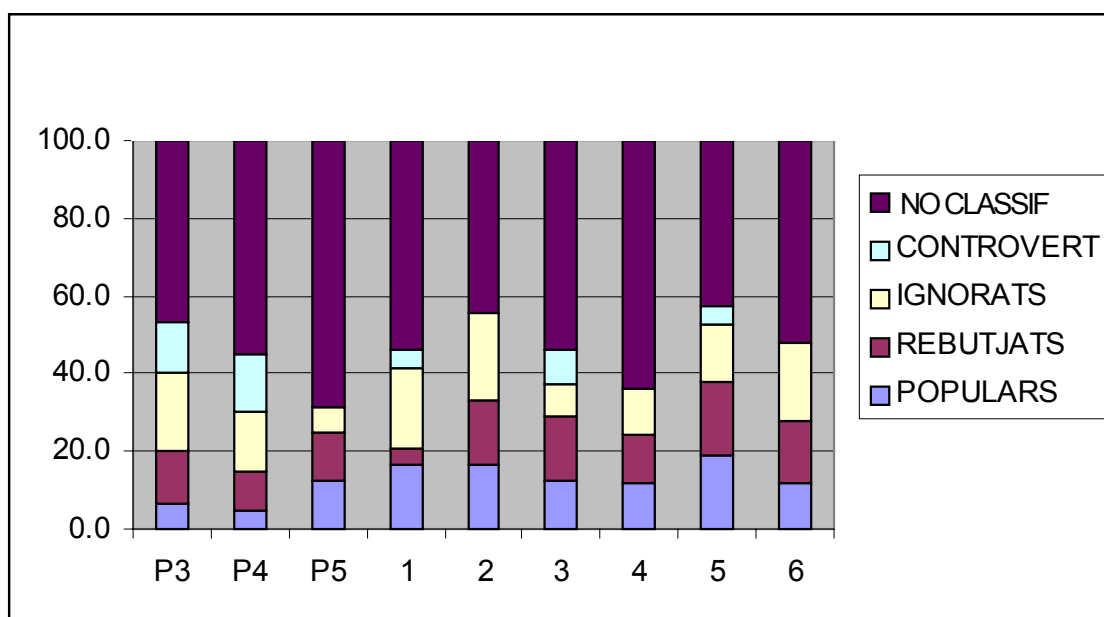
	<i>Populars</i>	<i>Rebutjats</i>	<i>Ignorats</i>	<i>Controvertits</i>
P3	6.7	13.3	20.0	13.3
P4	5.0	10.0	15.0	15.0
P5	12.5	12.5	6.3	0.0
1r	16.7	4.2	20.8	4.2
2n	16.7	16.7	22.2	0.0
3r	12.5	16.7	8.3	8.3
4t	12.0	12.0	12.0	0.0
5è	19.0	19.0	14.3	4.8
6è	12.0	16.0	20.0	0.0

Els percentatges globals per totes les categories són:

(1) *Populars* 12,8 %, (2) *Rebutjats* 13,3 %, (3) *Ignorats* 15,4 %, (4) *Controvertits* 4,8 % i (5) *Intermedis* 53,7 %.

La següent gràfica recull els resultats percentuals de la taula anterior.

Gràfica 1. Distribució per cursos segons la categoria sociomètrica:

La distribució per gènere, per al total de l'escola, es recull en la taula següent:

Taula 2. Percentatges d'alumnes de tota l'escola per gènere, segons la categoria sociomètrica:

	<i>Populars</i>	<i>Rebutjats</i>	<i>Ignorats</i>	<i>Controvertits</i>
Noies	14,7 %	9,5%	12,6 %	3,2 %
Nois	9,7 %	18,3 %	11,8 %	6,6 %

Aquests resultats confirmen les tendències d'altres investigacions que conclouen que hi ha un major predomini de les noies en les categories de populars i ignorades i un major predomini dels nois en les categories de rebutjats i controvertits.

3.3 Qüestionaris de Conducta social i Victimització

3.3.1 Consideracions prèvies

Les relacions entre els alumnes són dinàmiques i al costat de relacions que tendeixen a mostrar certa estabilitat en el temps també trobem canvis constants "d'amistats" i "odis" que es fan i es desfan. Els resultats dels qüestionaris de nominació i d'autoinforme proporcionen un "mapa relacional" del grup classe en un determinat moment. Les respostes estan influïdes per múltiples factors (absència temporal d'alguns alumnes, episodis recents de maltractament que es recorden amb més intensitat que d'altres, dinàmiques relacionals generades per un motiu concret, etc.). Per tant, cal interpretar-los amb prudència i mai no s'han d'utilitzar per a "l'etiquetatge" d'alumnes determinats, cosa que tampoc no portaria enlloc.

Cal ser especialment prudents en les interpretacions a parvulari, especialment a P3, per les característiques pròpies d'aquestes edats.

Un altre aspecte que cal evitar és la tendència protectora de plànyer el victimitzat i culpabilitzar l'agressor, distorsionant el fet que ambdós necessiten ajuda. Això és especialment important en el cas de nois i noies que tenen puntuacions altes en agressivitat i en victimització quan aquestes conductes es mantenen en el temps. Els estudis indiquen que aquests nois que habitualment estan implicats en els dos rols són, precisament, els que tenen major risc de patir desajusts posteriors.

A continuació es presenten les taules amb els resultats de les nominacions amb indicació de les que són significatives estadísticament.

Les puntuacions s'indiquen al costat per tal de facilitar una anàlisi més qualitativa per planificar la intervenció. Heu de tenir en compte, per exemple, que no és el mateix un nen que té algunes eleccions positives que el que no en té cap i que, a més, és rebutjat per una gran part de la classe. Tampoc no és el mateix un noi o noia que tingui una puntuació lleugerament superior al punt de tall que aquell que s'allunya molt d'aquest punt.

Per una interpretació correcta cal tenir en compte que l'**Escala de conducta social** correspon a la suma d'opinions de tota la classe respecte l'alumne. Mentre que l'**Autoinforme de victimització** recull la percepció subjectiva de cadascú. Per tant quan diem que un nen té una puntuació alta en un factor de l'escala de conducta social, prosocialitat per exemple, volem dir que la resta de companys el consideren un company que realitza conductes prosocials, mentre que una puntuació alta, també de prosocialitat per continuar amb el mateix exemple, en l'autoinforme voldria dir que és ell mateix qui considera que rep moltes conductes prosocials dels altres.

3.3.2 Resultats per grups-classe

CEIP Escola Llar Pàrvuls 3

Escala de conducta social

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial
5	2	2	1	2
3	1	1	1	2
5	2	3	0	1
5	2	2	1	4
1	1	0	0	2
7	5	2	0	1
4	1	2	1	2
9	4	2	3	0
1	1	0	0	0
6	4	0	2	3
6	2	2	2	0
1	0	0	1	3
2	1	0	1	1
6	0	3	3	0
5	1	2	2	1

Sociograma

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial	Alumne	Popular	Rebutjat	Ignorat	Controvertit
					2A101				
					2A102				
		•			2A103			•	
				•	2A104				
					2A105		•		
•	•				2A106		•		
					2A107				
•	•		•		2A108				
					2A109		•		
	•			•	2A110				•
					2A111				•
				•	2A112				
					2A113				
		•	•		2A114				
					2A115	•			

+	-
2	1
2	0
1	0
3	3
1	4
0	5
2	1
2	0
0	2
6	3
5	2
4	1
1	2
2	3
4	0

CEIP Escola Llar Pàrvuls 4

Escala de conducta social

Sociograma

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial
13	6	5	2	2
3	1	1	1	1
10	3	3	4	2
12	6	3	3	2
7	2	3	2	2
0	0	0	0	2
3	0	2	1	4
7	2	3	2	1
4	0	3	1	4
6	2	0	4	2
12	7	5	0	3
2	1	0	1	2
2	0	0	2	1
3	0	2	1	1
5	1	2	2	4
5	2	2	1	1
1	0	0	1	5
7	2	4	1	1
6	1	2	3	1
2	0	0	2	5

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial	Alumne	Popular	Rebutjat	Ignorat	Controvertit
•	•	•			2B101				
					2B102		•		
•			•		2B103				
•	•		•		2B104				•
					2B105				
					2B106				
				•	2B107				
					2B108			•	
				•	2B109		•		
			•		2B110				
•	•	•			2B111				•
					2B112				
					2B113			•	
					2B114				
				•	2B115			•	
					2B116				
				•	2B117				•
		•			2B118				
			•		2B119				
				•	2B120	•			

+	-
4	2
0	4
3	3
4	4
2	3
4	3
4	2
0	1
1	5
3	4
3	5
1	3
1	0
2	1
2	0
1	2
6	3
1	3
4	2
5	1

CEIP Escola Llar Pàrvuls 5

Escala de conducta social

Sociograma

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial
10	6	2	2	0
6	2	1	3	7
9	7	0	2	4
23	6	3	14	4
22	11	7	4	3
24	7	4	13	2
7	2	0	5	1
25	16	4	5	3
17	5	3	9	2
11	2	4	5	5
13	5	3	5	4
8	4	2	2	3
3	0	0	3	2
14	6	4	4	1
3	1	0	2	3
5	1	1	3	2

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial	Alumne	Popular	Rebutjat	Ignorat	Controvertit
					2C101		•		
				•	2C102				
					2C103				
•			•		2C104	•			
•	•	•			2C105	•			
•			•		2C106				
					2C107		•		
•	•				2C108				
			•		2C109				
				•	2C110				
					2C111				
					2C112				
					2C113				
					2C114			•	
					2C115				
					2C116				

+	-
1	9
3	2
5	1
8	2
8	0
0	3
2	6
4	1
1	3
2	4
2	3
3	6
3	2
1	2
3	1
2	2

CEIP Escola Llar 1r Primària

Escala de conducta social

Sociograma

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial
3	2	0	1	4
7	4	2	1	3
15	11	2	2	2
27	13	3	11	3
6	1	2	3	0
4	1	1	2	1
2	1	0	1	2
9	2	1	6	5
12	4	2	6	2
15	3	8	4	2
28	22	4	2	0
42	28	6	8	0
11	4	3	4	1
9	2	2	5	7
3	1	1	1	0
9	1	1	7	8
38	10	7	21	4
4	0	0	4	5
2	0	0	2	5
7	2	2	3	4
12	4	4	4	6
18	9	2	7	3
32	10	6	16	0
10	2	4	4	3

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial	Alumne	Popular	Rebutjat	Ignorat	Controvertit
					21101				
					21102				
					21103	•			
•	•		•		21104			•	
					21105				
					21106				
					21107			•	
					21108	•			
					21109			•	
		•			21110				
•	•				21111				
•	•	•			21112				•
					21113			•	
				•	21114				
					21115				
				•	21116	•			
•		•	•		21117				
					21118	•			
					21119				
					21120				
				•	21121				
					21122				
•		•	•		21123		•		
					21124			•	

+	-
3	6
3	1
6	0
1	0
3	1
2	3
2	0
7	1
1	2
2	4
1	3
4	8
1	2
5	3
0	3
9	2
2	4
6	0
5	1
1	4
4	5
3	4
0	12
1	2

CEIP Escola Llar 2n Primària

Escala de conducta social

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial
5	1	2	2	4
18	6	3	9	1
11	3	2	6	4
24	8	5	11	3
32	20	6	6	1
14	5	2	7	2
8	4	1	3	1
3	0	0	3	8
5	2	0	3	1
15	8	3	4	2
4	3	0	1	8
7	0	0	7	7
15	4	6	5	4
7	0	2	5	2
12	4	4	4	3
45	23	10	12	0
12	6	3	3	1
6	3	1	2	0

Sociograma

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial	Alumne	Popular	Rebutjat	Ignorat	Controvertit
					22101			•	
			•		22102		•		
					22103		•		
•			•		22104				
•	•	•			22105		•		
					22106				
					22107			•	
				•	22108	•			
					22109			•	
					22110				
				•	22111				
				•	22112	•			
		•			22113				
					22114	•			
					22115			•	
•	•	•	•		22116				
					22117				
					22118				

+	-
2	1
2	7
2	8
1	4
1	11
3	1
2	1
7	0
1	2
4	3
3	1
7	0
5	2
6	1
2	0
3	6
1	3
2	3

CEIP Escola Llar 3r Primària

Escala de conducta social

Sociograma

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial
26	14	7	5	19
5	0	1	4	34
52	16	10	26	8
10	1	0	9	9
3	1	0	2	20
10	3	3	4	3
1	1	0	0	20
30	16	4	10	1
41	17	10	14	19
31	16	6	9	5
46	13	12	21	2
17	3	1	13	6
17	4	9	4	11
27	11	7	9	2
3	1	0	2	24
4	1	0	3	25
14	7	1	6	21
15	3	0	12	5
8	3	0	5	4
5	1	3	1	4
17	3	3	11	15
9	4	1	4	12
11	4	3	4	6
55	10	19	26	0

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial	Alumne	Popular	Rebutjat	Ignorat	Controvertit
	•				23101	•			
				•	23102	•			
•	•	•	•		23103				
					23104				
				•	23105				
					23106				•
				•	23107				
	•				23108		•		
•	•	•			23109				•
	•				23110				
•	•	•	•		23111		•		
					23112				
					23113				
					23114		•		
				•	23115	•			
				•	23116				
				•	23117				
					23118				
					23119				
					23120			•	
					23121				
					23122				
					23123			•	
•		•	•		23124		•		

+	-
10	0
8	0
4	2
3	2
2	1
4	5
3	2
0	8
7	3
2	1
1	8
1	4
2	1
0	6
7	0
3	0
4	0
2	6
2	3
0	1
4	0
1	3
1	2
0	13

CEIP Escola Llar 3r Primària

Qüestionari d'Experiències Socials

Total Victimització	V. Oberta (física i verbal)	V. Relacional	Conducta Prosocial
20	13	7	16
22	11	11	22
20	12	8	21
20	9	11	19
23	13	10	17
12	6	6	17
20	11	9	21
30	16	14	15
14	7	7	22
15	8	7	12
22	10	12	18
22	9	13	11
15	9	6	22
40	21	19	21
18	11	7	21
20	7	13	19
16	9	7	17
22	11	11	15
32	16	16	21
20	10	10	18
25	10	15	16
11	6	5	17
21	11	10	20
38	18	20	19

Total Victimització	V. Oberta (física i verbal)	V. Relacional	L'ajuden	No l'ajuden	Alumne
					23101
			•		23102
					23103
					23104
					23105
					23106
					23107
•	•			•	23108
			•		23109
				•	23110
					23111
				•	23112
			•		23113
•	•	•	•		23114
					23115
					23116
					23117
				•	23118
•	•	•			23119
					23120
					23121
					23122
					23123
•	•	•			23124

CEIP Escola Llar 4t Primària

Escala de conducta social

Sociograma

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial
30	3	2	25	21
59	26	14	19	7
38	12	9	17	9
15	0	2	13	9
14	2	1	11	3
13	2	1	10	8
36	14	12	10	1
47	22	4	21	5
1	0	0	1	12
1	0	0	1	27
4	1	0	3	4
19	2	4	13	10
3	2	0	1	26
16	2	1	13	7
7	1	0	6	14
42	9	11	22	6
24	5	2	17	5
32	8	10	14	15
12	2	1	9	11
49	14	9	26	18
69	26	21	22	11
27	7	4	16	8
29	17	9	3	1
15	3	2	10	20
64	35	16	13	2

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial	Alumne	Popular	Rebutjat	Ignorat	Controvertit
			•	•	24101				
•	•	•			24102				
					24103				
					24104				
					24105				
					24106				
		•			24107		•		
•	•		•		24108				
					24109			•	
				•	24110	•			
					24111				
					24112				
				•	24113	•			
					24114				
					24115				
			•		24116		•		
					24117			•	
					24118				
					24119				
•			•	•	24120	•			
•	•	•	•		24121				
					24122		•		
					24123			•	
				•	24124				
•	•	•			24125				

+	-
5	1
2	5
2	4
5	1
2	2
3	2
0	14
0	4
2	0
6	0
1	3
3	4
7	0
4	1
5	1
1	6
0	1
4	1
4	1
6	2
3	5
1	7
1	2
3	5
2	3

CEIP Escola Llar 4t Primària

Qüestionari d'Experiències Socials

Total Victimització	V. Oberta (física i verbal)	V. Relacional	Conducta Prosocial
22	10	12	15
28	15	13	15
18	11	7	18
31	14	17	22
22	13	9	15
21	9	12	14
31	18	13	10
32	17	15	11
19	9	10	17
22	12	10	18
18	9	9	19
25	15	10	15
18	8	10	12
30	16	14	13
22	11	11	17
34	17	17	13
23	12	11	19
24	14	10	17
31	16	15	12
22	11	11	18
19	13	6	10
24	10	14	21
30	13	17	20
34	17	17	20
29	12	17	13

Total Victimització	V. Oberta (física i verbal)	V. Relacional	L'ajuden	No l'ajuden	Alumne
					24101
					24102
					24103
•		•	•		24104
					24105
					24106
•	•			•	24107
•	•			•	24108
					24109
					24110
			•		24111
					24112
				•	24113
•	•				24114
					24115
•	•	•			24116
					24117
					24118
•	•			•	24119
					24120
				•	24121
			•		24122
		•	•		24123
•	•	•	•		24124
		•			24125

CEIP Escola Llar 5è Primària

Escala de conducta social

Sociograma

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial
0	0	0	0	43
39	2	5	32	21
15	5	3	7	0
40	3	6	31	7
8	4	3	1	3
19	1	5	13	5
30	17	3	10	7
26	14	5	7	9
42	6	7	29	9
43	24	8	11	24
32	5	6	21	19
19	5	4	10	6
29	3	6	20	4
4	1	0	3	31
17	11	6	0	6
35	12	9	14	6
24	1	4	19	5
10	4	4	2	3
58	30	18	10	6
7	2	1	4	8
26	10	7	9	17

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial	Alumne	Popular	Rebutjat	Ignorat	Controvertit
				•	25101	•			
			•		25102				
					25103			•	
•			•		25104		•		
					25105				
					25106				
	•				25107				
					25108				
•			•		25109				•
•	•			•	25110	•			
					25111	•			
					25112		•		
					25113		•		
				•	25114				
					25115			•	
		•			25116				
					25117				
					25118				
•	•	•			25119		•		
					25120			•	
					25121	•			

+	-
5	0
3	8
0	1
1	6
3	1
3	2
1	2
4	0
7	3
6	1
9	2
0	4
0	7
5	1
1	0
2	5
2	5
4	1
0	6
2	0
5	0

CEIP Escola Llar 5è Primària

Qüestionari d'Experiències Socials

Total Victimització	V. Oberta (física i verbal)	V. Relacional	Conducta Prosocial
24	9	15	18
27	13	14	16
17	9	8	14
22	10	12	19
21	14	7	22
26	12	14	20
22	13	9	16
22	11	11	15
18	10	8	15
17	9	8	15
31	15	16	19
25	12	13	21
19	11	8	18
15	8	7	20
27	13	14	16
22	13	9	21
39	18	21	15
16	9	7	12
20	11	9	17
36	17	19	21
28	15	13	15

Total Victimització	V. Oberta (física i verbal)	V. Relacional	L'ajuden	No l'ajuden	Alumne
					25101
					25102
				•	25103
					25104
			•		25105
			•		25106
					25107
					25108
					25109
					25110
•	•	•	•		25111
			•		25112
					25113
			•		25114
					25115
			•		25116
•	•	•			25117
				•	25118
					25119
•	•	•	•		25120
	•				25121

CEIP Escola Llar 6è Primària

Escala de conducta social

Sociograma

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial
2	1	0	1	13
12	2	6	4	39
13	7	2	4	7
3	0	0	3	4
6	1	0	5	29
3	1	0	2	9
12	3	1	8	11
33	8	12	13	13
5	2	0	3	0
7	0	0	7	17
102	55	25	22	0
57	14	14	29	7
10	3	0	7	4
41	4	8	29	4
2	0	0	2	10
10	1	2	7	5
47	18	15	14	3
99	35	25	39	16
10	3	1	6	20
9	1	0	8	9
2	0	1	1	22
3	2	0	1	1
20	8	3	9	7
0	0	0	0	30
20	5	4	11	7

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial	Alumne	Popular	Rebutjat	Ignorat	Controvertit
					26101				
				•	26102	•			
					26103				
					26104				
				•	26105				
					26106				
					26107				
		•			26108			•	
					26109		•		
					26110				
•	•	•	•		26111		•		
•		•	•		26112				
					26113			•	
			•		26114				
					26115			•	
					26116			•	
•		•			26117		•		
•	•	•	•		26118			•	
					26119	•			
					26120				
				•	26121	•			
					26122		•		
					26123				
				•	26124				
					26125				

+	-
6	1
8	0
3	1
2	2
6	1
1	2
4	3
2	0
1	8
5	1
1	11
3	2
0	0
2	3
1	1
1	0
0	14
1	1
7	0
3	1
8	1
1	8
1	4
6	2
2	3

CEIP Escola Llar 6è Primària

Qüestionari d'Experiències Socials

Total Victimització	V. Oberta (física i verbal)	V. Relacional	Conducta Prosocial
16	7	9	18
19	9	10	17
15	7	8	18
13	7	6	21
32	13	19	18
26	11	15	14
31	16	15	19
27	13	14	17
13	5	8	9
22	10	12	20
21	12	9	13
24	13	11	17
23	8	15	18
36	16	20	18
25	11	14	20
15	7	8	19
26	9	17	11
15	8	7	20
21	9	12	21
27	12	15	23
29	14	15	21
11	5	6	11
18	11	7	14
21	12	9	18
27	13	14	17

Total Victimització	V. Oberta (física i verbal)	V. Relacional	L'ajuden	No l'ajuden	Alumne
					26101
					26102
					26103
			•		26104
•	•	•			26105
					26106
•	•				26107
					26108
				•	26109
					26110
				•	26111
					26112
					26113
•	•	•			26114
					26115
					26116
		•		•	26117
					26118
			•		26119
			•		26120
•	•		•		26121
				•	26122
					26123
					26124
					26125

3.3.3 Comentaris

Els resultats no s'allunyen del que diuen altres estudis que s'han realitzat arreu sobre les conductes de maltractament entre alumnes, més si tenim en compte que es tracta d'una mostra petita.

Quant a les dades globals de tot el centre, des de P3 fins a 6è es pot dir que:

1. Hi ha una major implicació de nois (26 %) que de noies (10,4 %) en el rol agressiu.
2. Les noies utilitzen més les formes d'exclusió social, mentre que els nois utilitzen més les formes directes (física i verbal).
3. El percentatge de nenes que són reconegudes com a prosocials pels companys de classe és del 13,5 %, i és més alt que el de nens que és del 9,4 %.
4. El percentatge de nenes que es declaren víctimes d'agressions és del 12,5 %, i és més alt que el de nens, que és del 6,4 %. A remarcar que a Cicle Superior no hi ha cap nen, mentre que a Cicle Mitjà no hi ha diferències significatives de gènere.
5. El percentatge de nenes que declaren que són objecte de conductes prosocials per part dels altres (26,5 %) és més alt que el de nens (15,2 %), mentre que el percentatge de nenes que declaren que no són objecte de conductes prosocials per part dels altres (12,2 %) és més baix que el de nens (19,6 %).
6. Quant a nois i noies que es declaren víctimes no hi ha diferències de gènere entre les formes obertes (física i verbal) i les indirectes (exclusió social). Aquest és un aspecte que difereix dels estudis generals.
7. Quant a la població immigrada no s'observen diferències significatives en l'escala de conducta social pel que fa referència a les conductes d'agressivitat. Si mirem la prosocialitat, les puntuacions són significativament més baixes en la població d'origen extracomunitari (8,3% enfront d'un 21,3%). Pel que fa a la percepció de ser víctima de conductes de maltractament, en la població immigrada el percentatge és del 4,2% mentre que en l'autòctona arriba al 11,3 %. Aquestes dades poden estar fortament influenciades per diferències de tipus cultural.

3.4 Propostes d'intervenció.

El punt de partida de qualsevol intervenció és l'anàlisi de la realitat del centre, mitjançant qüestionaris, revisats de forma periòdica. No s'han d'usar mecànicament sinó combinats amb un treball de reflexió i anàlisi per part de la comunitat educativa. En aquest sentit cal recollir l'opinió i les valoracions de pares, mestres i d'altres membres de l'esmentada comunitat. Al CEIP Escola Llar queden pendents de passar en un proper curs els qüestionaris elaborats corresponents a aquests sectors (famílies, equip directiu i mestres). Malgrat que en un primer nivell l'anàlisi s'ha fet sobre els aspectes quantitatius (lloc, freqüència, incidència...) cal

traslladar-la a altres aspectes més qualitatius, que ens facilitaran pautes d'intervenció concretes. La millor anàlisi és la que pot dur a terme el propi Centre, de manera consensuada.

És fonamental analitzar el Projecte Educatiu del Centre per recollir dades sobre com es contemplen els aspectes relacionals, quin lloc ocupen els temes de convivència, si es contempla o no el fenomen del maltractament i sota quina òptica es fa (punitiva, preventiva, individual o grupal, etc...), així com les estratègies que s'aplicaran en cada cas i les persones encarregades de fer-ho.

A *nivell primari* hi ha una sèrie de **programes de prevenció** de conductes problemàtiques, molts dels quals ja es duen a terme a l'escola, com els programes de mediació i de competència social. Un altre aspecte important és organitzar l'aprenentatge en **grups cooperatius** per facilitar les interaccions positives entre els membres del grup i anar creant consciència de grup per afavorir l'empatia i la cooperació. Un tercer apartat el representa la participació dels alumnes en la **gestió democràtica** del centre mitjançant les assemblees de classe (a Cicle Mitjà i Superior) i el seu equivalent al Parvulari i Cicle Inicial (Temps de rotllana), delegats de classe, Cercles de qualitat integrats pels alumnes per tal d'avaluar i fer propostes sobre temes puntuals, etc.

A *nivell secundari*, tractarem d'intervenir sobre les situacions de risc com per exemple la millora de la vigilància en zones determinades (pati, menjador, etc.), proposar activitats per a les hores d'esbarjo (ensenyar jocs, millorar les instal·lacions,...) . Pot ser útil realitzar una difusió sobre el tema del maltractament una vegada ja s'ha consensuat per part dels membres de l'escola, mitjançant assemblees, cartells, tríptics informatius, etc. on es recullen els principis clars de la política anti-intimidatòria. També pot ser adient difondre recomanacions per orientar els alumnes davant de les situacions de maltractament *, recordant el dret fonamental a ser tractat d'una manera digna, el procediment de seguiment dels incidents etc. La supervisió per part d'un membre destacat del personal de l'escola servirà per avaluar els progressos i fer el seguiment. Es poden posar en marxa alguns mètodes com per exemple un llibre de registre que contingui el nom i la descripció dels incidents que vulnerin la convivència. Cal deixar clar sota quines circumstàncies s'han d'utilitzar aquest tipus de registre, quant de temps s'han de guardar i qui ha de tenir accés a ells.

No s'ha d'oblidar però, que l'objectiu principal hauria de ser el d'ensenyar als alumnes a relacionar-se de manera constructiva amb els seus companys.

A *nivell terciari*, hi ha la intervenció directa amb els implicats. En els casos de maltractament per abús de poder NO és aplicable la mediació en el sentit tradicional, i cal recórrer a altres mètodes. Un dels que s'ha mostrat particularment eficaç és el mètode del SCm (Shared Concern Method – o mètode de preocupació compartida) del professor Anatole Pikas, que és l'investigador que més ha treballat els problemes de violència en l'àmbit educatiu.

No es tracta d'un mètode preventiu, sinó d'intervenció directa amb els nois i noies implicats, i és aplicable a partir dels 9 anys i fins als 14. Va adreçat a desorganitzar l'estructura de domini-submissió que s'instaura entre víctimes i agressors i que s'alimenta amb la presència dels espectadors passius. Parteix d'un procés estructurat, que ha de dur a terme una persona especialitzada, amb formació psicològica. S'ha mostrat útil per treballar amb grups més o menys estables, on hi ha un clar desequilibri de poder.

Prèviament s'han de dur a terme estudis exploratoris amb qüestionaris i sociogrames per tal de conèixer la configuració del grup que cal reestructurar. La finalitat és la de "reindividualitzar" els

membres del grup per tal que cadascú reflexioni sobre la naturalesa de la seva actuació i arribar a un acord conjunt per millorar la situació.

Les fases de la intervenció són: (1) breus entrevistes individuals amb els protagonistes, començant pels suposats agressors i acabant amb la presumpta víctima. (2) entrevistes de seguiment i (3) fase final de reunió amb el grup complet. Totes es realitzen sota una perspectiva de no-culpabilització, en la recerca d'una solució acceptable per a tothom, que millori la situació de la presumpta víctima.

Altres actuacions possibles serien les d'aplicar programes concrets per a alumnes determinats. Per exemple, estratègies de desenvolupament de l'assertivitat en les víctimes de maltractament amb la finalitat d'aconseguir un distanciament emocional respecte l'agressor o grup d'agressors, i donar confiança a les víctimes. També les estratègies de desenvolupament de la empatia poden ser adequades per als presumptes agressors, que sovint mostren dificultats de control emocional i necessiten una intervenció específica.

No hem d'oblidar que els alumnes implicats en problemes de maltractament i victimització sostinguda presenten un risc elevat de trastorns psicosocials en edats posteriors.

Finalment, també hem de considerar que si els alumnes no responen a les estratègies preventives per combatre el maltractament, l'escola necessitarà emprendre accions més contundents per tractar amb aquests casos més persistents i violents. Com una part de la seva política disciplinària, les escoles han de tenir un rang suficient de sancions per a tractar-los. S'ha d'estar segur que la comunitat escolar sencera coneix quines sancions s'aplicaran, i que aquestes s'apliquen de forma positiva, justa i consistent (igual per a tothom).

Si us interessa més informació sobre el tema us remeto a la pàgina web:

[http:// www.xtec.es/~jcollell](http://www.xtec.es/~jcollell)

* veure *“La convivència en els centres docents d'ensenyament secundari. Programa i propostes pedagògiques”* editat per la Generalitat de Catalunya, a <http://gencat.net/ense/depart/convivencia.htm>, en format pdf. (2003). Algunes propostes poden ser adaptables per a CM i CS de Primària.

4 CEIP Salvador Vilarrasa (Besalú)

CEIP Salvador Vilarrasa 6è Primària

Escala de conducta social

Sociograma

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial
11	2	1	8	2
44	7	6	31	46
7	1	2	4	11
20	8	5	7	4
10	1	1	8	3
99	33	31	35	2
4	1	0	3	13
6	0	0	6	1
62	8	14	40	6
8	1	3	4	22
26	15	3	8	17
14	1	2	11	7
11	1	4	6	11
41	8	20	13	3
23	18	1	4	39
11	2	0	9	22
10	0	4	6	10
19	8	2	9	9
20	10	4	6	1
17	1	4	12	2

Total Agressivitat	A. Física	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial	Alumne	Popular	Rebutjat	Ignorat	Controvertit	Intermedi
					16101					●
			●	●	16102					●
					16103					
					16104					
					16105					●
●	●	●	●		16106		●			
					16107					
					16108					
●		●	●		16109					
					16110	●				
					16111			●		●
					16112					
					16113					
		●			16114					●
				●	16115			●		●
					16116					●
					16117					
					16118		●			
					16119		●			
					16120			●		●

+	-
3	4
3	0
6	0
4	0
2	4
2	10
5	0
0	5
3	6
8	0
1	1
4	0
4	0
3	0
1	0
3	0
5	1
1	13
0	14
2	0

CEIP Salvador Vilarrasa 6è Primària

Qüestionari d'Experiències Socials

Total Victimització	V. Oberta (física i verbal)	V. Relacional	Conducta Prosocial
17	10	7	20
18	9	9	19
22	12	10	20
33	19	14	12
18	9	9	9
18	10	8	10
14	9	5	21
16	8	8	14
24	8	16	17
15	9	6	16
12	7	5	23
17	10	7	20
21	10	11	19
22	10	12	22
11	6	5	22
14	8	6	19
19	10	9	20
14	8	6	19
21	9	12	16
17	9	8	17

Total Victimització	V. Oberta (física i verbal)	V. Relacional	L'ajuden	No l'ajuden	Alumne
					16101
					16102
	●				16103
●	●	●	●		16104
					16105
			●		16106
					16107
					16108
●		●			16109
					16110
				●	16111
					16112
					16113
				●	16114
				●	16115
					16116
					16117
					16118
		●			16119
					16120

5 CEIP Finestres (Mieres)

CEIP Finestres Ed. Infantil i Primària

Escala de conducta social

Sociograma

Total Agressivitat	A. Directa	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial
0	0	0	0	3
6	4	1	1	2
0	0	0	0	2
0	0	0	0	2
7	1	3	3	3
1	1	0	0	2
38	22	4	12	1
5	1	0	4	0
11	1	2	8	2
36	15	6	15	1
8	0	0	8	2
3	1	1	1	1
2	0	0	2	4
1	0	1	0	2
22	13	4	5	1
17	9	4	4	2
0	0	0	0	1
51	28	11	12	2
11	4	4	3	0
4	1	0	3	4
3	3	0	0	7
4	2	0	2	5
14	3	1	10	0
16	6	6	4	4
21	8	8	5	6
3	2	0	1	6
29	13	8	8	2
12	3	5	4	3

Total Agressivitat	A. Directa	A. Verbal	A. Relacional	Conducta Prosocial	Alumnes	Popular	Rebutjat	Ignorat	Controvertit
					5EI01	•			
					5EI02				
					5EI03	•			
					5EI04				
					5EI05		•		
					5EI06			•	
•	•		•		5EI07		•		
					5EI08				•
					5EI09			•	
•	•	•	•		5EI10				
					5EI11				
					5IM12				
					5IM13				
					5IM14				
	•				5IM15				
					5IM16				
					5IM17				
•	•	•	•		5IM18		•		
					5IM19				
					5IM20				
				•	5MS21				
				•	5MS22				
			•		5MS23			•	
		•			5MS24	•			
		•		•	5MS25				•
				•	5MS26				
•	•	•			5MS27		•		
					5MS28				•

+	-
4	0
2	3
5	0
3	0
2	5
0	0
1	8
3	6
2	1
4	3
2	2
3	2
3	1
3	1
2	2
3	3
2	2
2	7
3	3
4	2
4	4
3	5
0	2
6	2
6	3
3	1
2	6
4	6

5.1 Comentaris

Els resultats no s'allunyen del que diuen altres estudis que s'han realitzat arreu sobre les conductes de maltractament entre alumnes, més si tenim en compte que es tracta d'una mostra molt petita i heterogènia que pot presentar biaixos.

Quant a les dades globals de tot el centre, des de P3 fins a 6è es pot dir que:

8. Hi ha una major implicació de nois que de noies en el rol agressiu.
9. El percentatge de nenes que són reconegudes com a prosocials pels companys de classe és més alt que el de nens.

5.2 Sociograma

A continuació s'exposen els percentatges de nens i nenes per a cada categoria: (1) *Populars*, (2) *Rebutjats*, (3) *Ignorats* i (4) *Controvertits*.

Hem de tenir en compte, que el fet de tenir un o diversos amics és considerat per alguns estudis un factor protector de la victimització, i per tant es fa necessari en casos de rebuig reforçar la xarxa de suport social del nen.

Taula 1. Percentatges d'alumnes per classe, segons la categoria sociomètrica:

	<i>Populars</i>	<i>Rebutjats</i>	<i>Ignorats</i>	<i>Controvertits</i>
Nens	3,5 %	10,7 %	3,5 %	10, 7 %
Nenes	7,1 %	3,5 %	7,1 %	0 %
TOTAL	10, 7 %	14,3 %	10, 7 %	10, 7 %

6 IES Montsacopa

IES Montsacopa 2n ESO

Escala de conducta i experiències socials

Sociograma

TOTAL	A Física	A Verbal	A Relaciona	Prosocial
2	0	0	2	6
1	0	0	1	4
6	1	1	4	1
2	0	1	1	5
5	1	0	4	8
4	0	2	2	0
5	2	2	1	3
17	2	7	8	9
10	3	4	3	5
8	2	1	5	11
7	3	3	1	7
20	5	10	5	3
71	32	26	13	4
42	14	9	19	0
1	0	0	1	5
37	8	17	12	3
15	0	1	14	12
10	3	4	3	6
4	1	3	0	6
6	0	0	6	7
5	0	1	4	8
12	6	3	3	2
2	0	1	1	10
6	3	1	2	5
1	0	1	0	14
13	2	2	9	4

TOTAL	A Física	A Verbal	A Relaciona	Prosocial	Alumne	TOT	V Física	V Verbal	V Relacional
					6E201				
					6E202				
					6E203				
					6E204				
					6E205				
					6E206				
					6E207				
					6E208				
					6E209	●	●	●	●
				●	6E210				
					6E211				
		●			6E212				
●	●	●	●		6E213				
●	●		●		6E214				
					6E215	●	●	●	●
●		●	●		6E216				
			●	●	6E217				
					6E218				
					6E219				
					6E220				
					6E221		●	●	
					6E222				
					6E223				
					6E224				
				●	6E225				
					6E226				

TOT	V Física	V Verbal	V Relacional
7	3	4	0
12	4	5	3
12	6	3	3
14	4	6	4
1	0	0	1
3	1	2	0
1	1	0	0
6	1	2	3
50	20	16	14
0	0	0	0
1	1	0	0
5	2	3	0
1	0	0	1
13	6	5	2
70	28	18	24
1	0	0	1
2	0	1	1
12	5	4	3
2	2	0	0
5	0	3	2
27	11	10	6
3	1	1	1
4	1	1	2
16	5	7	4
1	1	0	0
6	1	2	3

Popular	Rebutjat	Ignorat	Controvertit	+	-
				5	5
		lg		3	0
		lg		1	3
				4	5
				3	2
				3	2
Po				8	2
				4	3
	Re			1	13
Po				8	2
Po				13	1
				5	5
	Re			4	10
	Re			0	9
	Re			1	19
				4	6
			Co	6	9
				7	2
				4	1
		lg		3	0
				4	2
				2	5
				3	2
				4	2
		lg		4	0
		lg		3	0

51	20	16	15	9
14	4	6	4	3
15	2	4	9	3
3	1	0	2	34
3	0	1	2	6
3	0	1	2	7
9	1	5	3	7
4	0	0	4	15
3	0	1	2	13
14	4	6	4	3
5	1	3	1	6
3	0	0	3	34
23	3	6	14	4
3	1	0	2	8
26	2	12	12	0
2	1	1	0	6
21	9	4	8	0
29	2	4	23	5
4	0	1	3	4
1	1	0	0	2
11	0	0	11	7
16	11	5	0	3
0	0	0	0	24
8	4	1	3	3
2	0	0	2	5
24	4	1	19	10
5	0	0	5	5
2	1	0	1	11
2	0	1	1	15
16	5	4	7	5
5	1	4	0	13
40	22	9	9	7
15	3	4	8	7
7	2	1	4	5
24	0	3	21	13
4	0	0	4	6
3	0	0	3	15
1	0	0	1	3
6	2	2	2	3
17	0	2	15	11
10	0	2	8	11
20	7	6	7	12

●	●	●	●		6E227				
					6E228				
					6E229	●	●	●	●
				●	6E230				
					6E231				
					6E232	●	●	●	
					6E233				
				●	6E234				
				●	6E235				
					6E236				
					6E237				
				●	6E238				
			●		6E239				
					6E240				
		●	●		6E241				
					6E242				
					6E243				
				●	6E244	●	●	●	●
					6E245				
					6E246				
					6E247				
	●				6E248				
				●	6E249				
					6E250				
					6E251				
				●	6E252			●	●
					6E253				
				●	6E254			●	
				●	6E255				
					6E256	●	●	●	●
				●	6E257				
●	●		●		6E258				
					6E259				
					6E260				
				●	6E261				
					6E262				
				●	6E263				
					6E264				
					6E265	●		●	●
				●	6E266				
				●	6E267				
				●	6E268				

1	0	0	1
6	3	3	0
50	16	16	18
0	0	0	0
5	2	2	1
32	12	14	6
0	0	0	0
0	0	0	0
2	0	1	1
1	0	1	0
1	0	1	0
0	0	0	0
2	1	1	0
0	0	0	0
3	2	0	1
3	3	0	0
16	6	6	4
100	39	32	29
1	0	0	1
3	1	1	1
11	3	4	4
0	0	0	0
2	0	1	1
3	1	1	1
7	2	4	1
24	5	10	9
0	0	0	0
26	10	12	4
1	0	0	1
94	38	32	24
1	0	0	1
1	0	1	0
4	2	1	1
13	2	5	6
2	1	0	1
0	0	0	0
4	1	1	2
1	0	0	1
35	7	14	14
0	0	0	0
4	0	3	1
1	0	0	1

				1	6
Po				7	1
	Re			4	16
Po				7	1
				5	0
				4	1
		Ig		3	0
		Ig		3	0
				5	0
				3	8
Po				7	1
Po				7	1
				3	3
Po				16	0
				4	3
				3	5
	Re			0	8
	Re			3	10
				2	3
		Ig		3	0
				6	4
		Ig		1	0
Po				13	0
		Ig		2	2
				5	1
			Co	6	8
				5	1
Po				7	0
Po				8	1
				1	6
				5	2
				3	7
Po				8	1
				4	3
				5	4
		Ig		3	0
Po				10	0
				4	2
				2	7
	Re			3	10
				4	9
		Co		10	7

9	0	1	8	14
4	0	0	4	10
7	0	4	3	8
1	0	0	1	2
4	0	1	3	24
4	0	0	4	5
68	30	27	11	1
33	16	13	4	1
5	1	0	4	8
6	2	0	4	2
34	8	12	14	2
41	7	8	26	9
71	26	21	24	9
6	0	4	2	11
20	1	3	16	8
12	4	3	5	2
2	1	1	0	0
14	0	0	14	7
4	0	1	3	7
2	0	2	0	0
3	0	1	2	4
88	34	28	26	8
19	2	2	15	4
15	1	1	13	17
5	1	1	3	13
1	0	1	0	5
67	22	25	20	1
0	0	0	0	10
4	3	0	1	7
17	3	7	7	3
4	1	0	3	18

				●	6E269				
					6E270				
					6E271				
					6E272	●		●	●
				●	6E273				
					6E274				
●	●	●	●		6E275				
●	●	●			6E276				
					6E277				
					6E278				
●		●	●		6E279				
●			●		6E280				
●	●	●	●		6E281				
				●	6E282				
			●		6E283				
					6E284				
					6E285				
			●		6E286				
					6E287				
					6E288	●	●		●
					6E289				
●	●	●	●		6E290				
			●		6E291				
			●	●	6E292				
				●	6E293				
					6E294	●	●	●	●
●	●	●	●		6E295				
					6E296				
					6E297				
					6E298				
				●	6E299				

2	0	2	0
0	0	0	0
2	0	1	1
36	9	10	17
5	2	2	1
2	0	0	2
1	0	0	1
1	0	0	1
1	0	0	1
7	1	4	2
1	1	0	0
7	2	2	3
2	1	0	1
9	2	5	2
1	0	1	0
4	1	2	1
19	6	9	4
14	3	4	7
1	0	0	1
34	12	9	13
9	2	4	3
1	0	0	1
16	4	8	4
0	0	0	0
3	0	2	1
60	21	22	17
10	4	4	2
0	0	0	0
5	1	2	2
2	0	2	0
1	1	0	0

				6	6
		lg		4	0
Po				7	1
				2	6
				5	7
				2	4
	Re			2	9
	Re			1	10
				3	4
	lg			0	4
				4	9
		Co		5	9
		Co		8	6
				8	3
				4	3
				5	4
	lg			3	0
	Re			2	15
				2	4
	Re			1	8
	lg			3	1
		Co		9	11
	Re			3	11
	Re			4	12
Po				9	1
				3	2
	Re			0	9
				6	1
				6	2
				5	5
Po				9	1

7 Material dels alumnes respecte el video *Bully Dance*

Després de veure el film *Bully Dance* i abans de fer cap comentari en veu alta, es demana als alumnes que escriguin què han entès, que posin un títol a la pel·lícula i la puntuïn de 0 a 10. Seguidament es transcriuen els comentaris individuals recollits. És interessant veure les diferències entre nens i nenes, els comentaris que fan els que puntuen alt i els que puntuen baix, etc.

A la primera columna hi ha el nom i la nota que han posat al film i en la segona el comentari.

Dayana 10	M'ha agradat molt la pel·lícula. Perquè es veu com marginen un nen que va a l'escola. I després al final de la pel·lícula es veu que com que el Gras maltractava el nen, després ningú no li va parlar.
Marina 10	A mi m'ha agradat molt. M'han agradat els dibuixos i la història. De la pel·lícula he entès que marginaven un nen però al final hi ha un nen que fa mal al marginat i després tothom marginava al gras. El gras picava els altres nens perquè el seu pare el picava a ell. No m'ha agradat que primer marginaven a un nen.
Marta 10	A mi m'ha agradat molt tot. M'han agradat la música i els dibuixos. A mi m'ha semblat que un nen era dolent i picava perquè el seu pare el picava. No m'ha agradat quan picaven al nen prim.
Cristina 10	A mi m'ha agradat molt, perquè eren tres nens que marginaven un altre nen, però al final marginen al nen que marginava a l'altre, i al que marginaven el volen molt més.
Víctor 9.9999	Es una pel·lícula que tracta que hi ha tres "éssers" que tenen enveja a un noi i li fan la vida impossible i com que són els més forts tots els segueixen el "rotllo". No m'ha agradat com maltracten al noi, però després m'agrada com deixen de costat al cap de la banda.
Joan 8.5	M'ha agradat molt la professora, era molt divertida, però no m'ha agradat com tractaven el nen. També eren molt divertits els dibuixos, les representacions i la música.
Pau 9.51	M'han agradat els ninots que eren molt divertits i la música, i el final perquè ajudaven al nen prim. No m'ha agradat que deixessin un nen i el martiritzen tots. Jo he entès que hi havia un nen que tots els altres el picaven. Al final li ha trencat la cama i aquest s'ha quedat com estava abans el "flaco".
Francesc 9.75	M'ha agradat la lluita del final, la persecució i la música. No entenia el principi on surten les cases, les fruites i els ordinadors. Que hi ha una banda de tres nens o el que siguin, que ho prenen tot als altres i els empipaven.
Joshua 7.5	M'ha agradat la lluita. L'he entès però el que no m'ha agradat és que no parlaven. El que he entès és que un nen molt grassonet que és molt bèstia maltractava els nens. Hi ha un nen a qui ha tirat de dalt del col·legi.
Genís 7.5	Que hi ha un nen que és molt fort i va picant els nens més dèbils i els roba coses, i un dia hi havia un nen a la teulada i el tira daltabaix de l'escola. M'ha agradat la música i els personatges i el final que ajuden al nen perquè l'altre el podia haver matat. I no m'ha agradat la violència.
Emil 10	Que a l'escola hi ha un nen a qui empipa un noi gordo tot el rato. Un dia la mestra el castiga i s'enrabia molt. Comença a pegar al nen i un dia el tira de l'escola i li trenca una cama. Els mestres el castiguen i no torna a fer-ho. M'han agradat els dibuixos i quan ballaven
Albert 9.99	Hi ha un nen que sempre l'empipen i un dia cau de dalt de l'escola i es trenca una cama i deixen de costat el nen gordo. M'han agradat els dibuixos. Molt ben assolit
Cristian 8	M'ha agradat per tot. Que hi havia un hipopòtam que és dolent i llança un altre daltabaix de l'escola. Era divertida i feia riure.
Christopher 9.5	He entès que hi havien éssers que anaven a l'escola. Hi havia un grup d'éssers, i un altre grup. I un d'aquest grup era un ésser que reia dels altres. Hi ha un moment que hi ha una baralla entre aquests grups. I ha guanyat el més fort, però l'altre s'ha fet mal i la profe no estava contenta.

Helena 10	M'ha agradat perquè... Que comparés les persones amb les formigues: només treballen i van a la seva sense pensar en els altres. Que el gros que pegava els dèbils rebés un càstig. L'originalitat dels dibuixos i de la música. En resum, m'ha agradat molt tot.
Cristina 10	A mi m'ha agradat quan anaven a l'escola i jugaven tots junts. Després feien classe de gimnàstica. No m'ha agradat quan hi havia una colla de dolents que no volien jugar amb el nen. I ningú no li feia cas si ell volia.
Kevin 9.5	Maltractaven a un nen. Després al final ajuden tots al nen maltractat. I al que maltractava no el volia ningú després. Els animals de la "peli" m'han agradat.
Isaac 10	M'ha agradat molt la música i els dibuixos, perquè la música anava amb el ritme dels dibuixos. He entès que en el poble es fa una vida normal, tots amb les seves coses. Hi ha un nen que sempre l'empipen una sèrie de nens, després el nen –diguéssim "bo"– es va fer mal i tots estaven per ell i eren amics d'ell, i el "dolent" es va quedar sol.
Laura 10	La pel·lícula anava de que a un nen el marginaven tres altres nens. Crec que el jefe del grup de tres (el dolent) té un pare que el "pica" i per això ell també ho fa. Al final acaba guanyant el bo. Crec que a una persona de la classe li passa el mateix, però a aquesta persona encara no la deixen estar.
Josep 8.5	M'han agradat les músiques. M'ha agradat el final perquè l'ajudaven. No m'ha agradat al principi que maltractaven al nen.
Bernat 7	He entès que maltractaven a un nen i després al nen que empipava a l'altre no li feien cas i no li eren amics. M'ha agradat de la manera que ballaven i també al final perquè ajudaven al nen, i la música. No m'ha agradat de la manera que estaven dibuixats els nens.
Ricard 9	<i>No a la violència:</i> M'ha agradat com ha estat inventada la ciutat i tots els personatges. No m'ha agradat gens la violència. M'ha agradat la manera que han fet la gimnàstica i tots els jocs i els balls.
Alex 0	<i>Merda pel·lícula:</i> No m'ha agradat gens perquè són 4 maricons fent el subnormal.
Gerard 8	<i>La reina de la cama trencada i el nen que cau per la teulada:</i> M'ha agradat com ha tirat un nen del teulat de la casa i quan sortia la Maria amb la cama trencada. No m'ha agradat com s'ha acabat. M'ha agradat força però és molt curta.
Inuel 9,5	Va d'uns nens que no li estan amics a un altre. I el jefe d'aquests nens el fa caure i es trenca la cama. Llavors els altre van amb ell i al jefe el deixen de banda. Són formigues, m'ha agradat bastant perquè fa riure.
Albert 8	Tres nens, un d'ells gordo i fort. Aquests tres en picaven un i tothom rivia fins que al final va caure des del teulat i tothom mai més no va voler el nen gordo. La pel·lícula es refereix a que tothom és com és i que no s'ha de fer la punyeta a ningú.
Fàtima 10	<i>A Canadà:</i> És gent que treballa i hi ha tres nens que sempre empipen el mateix nen. I després un dia, els tres nens van tirar daltabaix i el mestre va fer gimnàstica i el nen no va fer gimnàstica.
Marta 8	Hi havia nens que anaven a l'escola i a l'escola ballaven i jugaven. El que m'ha agradat més, ha set quan ballaven. La pel·lícula ha set molt divertida.
Alan 8	No m'ha agradat quan han tirat el nen pel teulat. M'ha agradat quan tocava ballar un per un.
Enric 9.75	Uns animals treballen i quan acaben van a l'escola. Un nen molt gran tira a un nen molt petit al terra i el pica. Després el tira avall d'una teulada i li trenca la cama. Tota l'escola el comença a perseguir i l'endemà ballen amb el nen assegut amb la cama trencada. M'ha agradat molt tot però em pensava una altra cosa.
Bully 9	<i>Diversió i tristesa:</i> La pel·lícula era de violència. M'agrada com ballaven, aquell gros (...) sempre pegava a tothom.
David 8.5	La pel·lícula ha set molt divertida però no m'ha agradat com tractaven malament el nen. Però el que riu primer acaba quedant sol.

Maria 9.75	És original. Va d'uns nens que es creuen forts i li fan la guitza a un de més dèbil. M'ha agradat quan han deixat participar el dèbil de la dansa, i no m'ha agradat quan els que es creien forts li han pres el menjar i quan arriba a casa tot amoïnat.
Robert 10	Uns animals que estaven jugant. Una escola tots eren amics però n'hi havia un de dolent, amb els seus matons que sempre empipaven el més dèbil. Tot el dia el perseguien i el picaven fins que un dia li va trencar el peu. Després tots els nens no el volien perquè li havia trencat el peu i quan va anar a la rotllana ningú no el volia i van agafar el petit que tenia el peu trencat.
Marta 8.5	<i>Els bitxos van a l'escola:</i> M'ha agradat bastant i lo que m'ha agradat més ha set quan ballaven tots junts. Lo que no m'ha agradat tant a set que el bitxo gran era tant dolent. Jo crec que en aquesta pel·lícula hi havia dues parts. La primera era que els bitxos anaven a l'escola i feien assignatures. I la segona era tota la història del bitxo gran i del bitxo petit.
Vanessa 8	M'ha agradat quan van a buscar el nen que té la cama trencada. Va a un poble, en una escola i dos nens: un de gordo i l'altre de prim i es barallaven.
Gemma 10	<i>Marginat:</i> Tracta d'un personatge que és inferior als demás, però n'hi ha un que és un mató amb els seus dos gossos, fins que els seus enemics el tiren daltabaix del teulat i es trenca la cama i ningú no li està amic amb el mató. És maca perquè s'ha de conèixer la gent i no ficar-se amb els inferiors. El tros més maco és quan li donen la mà quan s'ha trencat la cama i el més dolorós quan li prenen les patates i li fiquen la bossa al cap.
Neus 8	Un dia un nen anava a l'escola tranquil·lament i un altre que estava més fort que ell l'estava empipant tota l'estona i ningú no el volia. Un dia el nen fort va tirar l'altre des d'un teulat i es va trencar la cama. Tothom perseguia el nen fort i ningú no el va voler. M'ha agradat
Arnau 9.5	Tracta d'un nen que li fan passar males estones i un dia estava sol en el teulat de l'escola i aquell nen fort que l'empipava el va tirar daltabaix i es va trencar la cama. El nen fort es va veure amenaçat i va marxar.
Laura 7	Va de tres amics que molesten a un seu company. Li fan mal, li fan males jugades i no el volen. El més gran dels tres amics fa caure el nen i li trenca una cama.
Pau 9	<i>Les entremaliadures del nen gras:</i> Era una vegada un nen que estava marginat i un gordo sempre li feia coses dolentes i hi va haver un cop que el nen gordo el va tirar des d'un edifici molt alt i es va trencar el peu. Aleshores al nen gordo el van deixar i el van deixar marginat. A mi m'ha agradat el tipus de música i quan van castigar el nen gordo. El que no m'ha agradat ha set quan l'han tirat pel teulat.
Marta 7	M'ha agradat perquè es veu la discriminació d'un nen que ningú no volia jugar amb ell. No m'ha agradat quan el nen gordo ha pujat al teulat on hi havia el nen que ningú volia i l'altre l'ha tirat a terra i el nen que l'ha tirat després li ha sapigut greu.
Brenda 10	Eren nens que anaven a l'escola. Hi havia 3 nens que eren molt dolents. Hi ha classe de ball, el pegaven perquè ho feia més bé que ells i sempre el picaven. Un dia aquell nen estava a sobre d'un edifici i el van tirar i es va trencar la cama. Des de sempre més ja no el va tornar a molestar perquè ara tothom ja no li va parlar més (a l'agressor).
Claudia 10	Eren uns ninots que anaven a l'escola, un dia que tocava pati un nen va pujar al teulat de l'escola i uns nens molt dolents van pujar i el van tirar del teulat. El ninot es va trencar una cama i el ninot que el va tirar se'n va anar corrents cap a casa i el seu pare el va renyar.
Lorena 10	Eren uns bitxitos que eren negres i uns quants sempre estaven pegant a un bixet més petitó. Quan ballaven no el volien per ballar, quan jugaven tampoc i una vegada va pujar dalt d'una caseta, el bitxet petitó, i tenia una pilota al darrera seu i van venir els bitxets i el van començar a pegar.
Aina 9,5	Que era una ciutat on primer tothom regava i després el collien. A l'escola hi havia 3 nens que es feien molt els xulos perquè un dia quan feien classe un ho va fer millor que l'altre i el van pegar. I també el van tirar de la teulada de l'escola i el van haver de portar a l'hospital.
Jenny 9,5	Una vegada hi havia una classe que hi havia nenes. Anaven al pati i havia un professor que ballava i els nens ho repetien. Després un nen ha agafat la bossa de patates i també l'havia tirat del teulat de l'escola.

Arnau 10	Que eren uns nois que estaven ballant i quan aquell home estava trist perquè estava sol i el van tirar.
Ariadna 10	Eren tres nens molt dolent, aquests tres nens eren tant dolents que quan tenien gana li prenien a un altre nen. Uns dies després hi havia un nen a dalt d'un terrat molt i molt gran. Quan aquells tres nois el van veure li van agafar una pilota que tenia i el van fer caure. Aquell nen es va fer mal a la cama i aquell nen que el va tirar es va arrepentir.
Jalil 10	Uns nens estaven al seu pati jugant i tres nens molt entremaliats empipaven a un altre nen i tot el dia l'estaven pegant. Un dia el van tirar des d'una paret.
Joan 10	Unes persones que treballaven, després hi havia unes persones que ballaven i unes altres ballaven.
Nahuel 10	Un home estava menjant i un home le sacó el menjar i l'home s'havia enfadat i le puso la bolsa en el cap i lo tiró por un precipicio.
Noelia 10	Una vegada hi havia un nen petit i un mal educat que cada dia el molestava. Un dia la campana va tocar per fer una dansa i el petit li va tocar un mal educat i no li volia donar la mà i un dia li va tirar de la teulada.
Ferran 10	Un nen sempre feia la guitza a un altre. Feien una sardana. Un nen va tirar de la teulada a un altre.
Aleix 3	Que es barallaven i el va tirar daltabaix. Que feien una sardana i a ell no el deixaven.
Sandra 10	Són dos nens que es barallen a dins d'una escola. Feien danses i el nen que es barallava va pujar dalt de la teulada de l'escola i el nen dolent va tirar daltabaix a un nen i es va quedar sense ballar.
Arnau 8	Hi ha tres cavalls que peguen un altre cavall perquè ho fa més bé que ells. Cap cavall li és amic i a l'hora de jugar el cavall que li té enveja el va tirar daltabaix.
Elisabeth 6	Que un nen estava pegant sempre a un altre i molestant-lo. Al final l'ha tirat des de dalt de l'escola i el nen s'ha trencat la cama. Els professors l'han perseguit fins a casa seva i li han dit al seu pare. A l'escola el nen que ha pegat l'han deixat de costat.
Maria 6	Amb un nen sempre l'estan molestant i al final anaven amb ell i el nen que molestava el van deixar de costat per fer mal. És una escola amb nens.
Ivan 0	Hi ha un nen que pega a un altre tots els dies i un dia estava a la terrassa del cole i van a anar a pegar-lo i el van tirar.
Raquel 5	És un dibuixet que està en un desert i que tothom treballava sense parar.
David 10	Jo he entès que feien una sardana i que es barallaven un gordo ha tirat el menut des d'un teulat i s'ha trencat una cama.
Sergi 10	Jo he entès que feien una sardana, que es barallaven, que un nen s'escapava, que tirava un nen de dalt de l'escola i que quan han llençat el nen per l'escola no volien jugar amb ell.
Chaimae 10	Hi havia una vegada en el desert uns alumnes que aprenien sardanes i balls. Va tocar el timbre de l'hora del pati i un nen que el tractaven molt malament s'havia assegut a un mur gran i el nen gras l'havia tirat del mur i al nen gras ja no el volen.
Lucas 8	Jo entendí que mucha gente regaban las plantas, iban al trabajo y los nenes bailaban.
Carla 9	Era una ciutat que la gent anava a treballar i els nens anaven a l'escola. Hi havia un nen molt dèbil i un altre de molt fort, entre d'altres. El fort sempre pegava el dèbil i es reia d'ell. Un dia el dèbil va pujar a la teulada perquè no el peguessin més, però el fort el va descobrir i el va tirar. Els altres es van enfadar i no van jugar mai més amb ell.

Alex 8	<i>La caiguda mortal</i> : que la violència no serveix per a res. Tots els adults són clavats. Que el poble depèn de la música.
Miquel 0	<i>La caida</i> : Ballen, Plou, juguen. S'ha trencat el peu.
Víctor 3	<i>La cama malalta</i> : Era en una ciutat en que hi havia una escola i cada dia els nens de l'escola anaven. Però hi havia un gordo que sempre picava a un nen, fins que li va fer mal de veritat. Quan va arribar el que li havia fet mal el van castigar i quan va arribar a cole ningú el volia.
Meritxell 0	<i>Rates</i> : Que els grossos apallissen els petits i els grossos acaben reben
Mariano 0	<i>Els parats</i> : Que tots s'ajuden
Gerard 7	<i>La vida i la maltractació</i> : que el pare del nen dolent maltractava el seu fill i ell feia servir el mètode del seu pare que era amb qui havia viscut la vida: per això picava amb uns companys al pobre nen bo.
Mònica 7	<i>El nen maltractat</i> : Un nen estava marginat per un altre nen que li feia la vida impossible. Al final li va fer molt de mal al més feble i el van marginar a ell.
Sandra 6	<i>El noi que maltractava a l'altra gent</i> : que no es pot picar algú perquè sigui més feble i al final et marginaran a tu si fas això.
Farah 7	<i>Les formigues</i> : Volent fer-se el graciós tot podia acabar malament. Suposo que ens volen fer veure que no val la pena emipar una persona pel seu caràcter.
Hagi 10	<i>La caiguda del nen</i> : Que ha fet caure un nen de dalt del terrat.
Adrià 4	<i>El mafiós maltractador</i> : Que un nen feia la vida impossible a un altre i al final ningú el volia com amic.
Franc 3	<i>L'escola salvatge</i> : Que fan varies coses al pati com balls... i hi ha tres nens molt dolents que molesten els altres i també els piquen. En aquesta escola si alguns nens es piquen els professors no diuen res, fins que el nen es fa molt de mal. I si els professors no diuen res és perquè ja estan farts perquè passa moltes vegades que es piquen. L'únic que estava bé en aquella escola era que els nens a l'hora del pati feien balls tots junts.
Ousama 3	<i>Canadà</i> : Els muñequitos són de color negre, també van a una escola de música en que el professor sembla un bèstia. Em sembla que té tres ulls que sembla un tonto.
Robert 5	<i>El mafiós</i> : Que un noi molt dolent fa la vida impossible a un altre que ho fa més bé que ell.
Laura 5	<i>El mafiós</i> : que un noi molt dolent fa la vida impossible a un altre que ho fa més bé que ell.
German 10	<i>L'aprofitat</i> : Que no es pot abusar dels més petits que tu. Que el gordo s'aprofita dels petits com si fos una cosa
Ismael 5	<i>El terrible mafiós</i> : que al principi hi havia un nen que l'apallissaven cada dia i al passar anaven a treballar i a la classe només ballaven i menjaven. Hi havia un nen que s'havia barallat i l'apallissaven i després s'havien barallat i havia caigut daltabaix del terrat. Després el que apallissava no li feien cas, li feien més cas al nen que va caure que tenia mal.
Duguti 7,5	<i>Els tres covards</i> : Hi havia una persona en concret, però li han fet pagar i també quan plou li han tret el paraigües. He vist molts arbres i gent que regaven, etc.
Carolina 4	<i>Què passa a l'escola</i> : era un poble que la gent sembrava i cuidava els horts, treballaven i els nens anaven a l'escola. Hi havia un nen esquifit que sempre tenia problemes amb els altres, n'hi havia un de gros que sempre el maltractava i un dia el petit el va delatar i al dolent el van castigar. I a l'hora de plegar el perseguia per picar-lo i un dia el va tirar daltabaix de l'escola i el van renyar molt i ningú no volia ser amic seu.

Veronica 8,75	Que hi ha una persona que es feia el que sabia més coses i que era el més fort i li anava fent la guitza a un nen. Li treia el menjar i li feia moltes coses i al final ningú volia anar amb ell perquè li va fer mal a aquell nen i es va quedar sol.
Marta 9,5	<i>La violència no li agrada a ningú</i> : són tres nens que van en contra d'un altre nen i de tots els llocs el fan fora. Un dia es van barallar dalt d'una teulada i el nen va caure. Els dos nens que anaven treien a la gent van baixar i van anar a veure què passava però l'altre es va escapar. Tots el perseguien i la seva mare el volia picar però li van parar els peus. L'altre dia ningú volia anar amb el nen que el va tirar.
Milena 8	<i>Una ciutat diferent</i> : que aquell nen gordo era el més estimat per tots perquè era el més fort i ell no volia al seu grup a l'altre nen. Quan va acabar sent el gordo el més dolent no el volien més. La societat dels adults és una societat molt treballadora i dependent i la família del nen gordo era molt violenta.
Carmen 8.7	<i>Els nens que van amb violència</i> : Està feta al Canadà, en llengua francesa i anglesa. Que van amb violència amb un nen concret uns quants i el van picar i el tracten molt malament. Després el volen picar perquè el van tirar d'un edifici.
Heura 7	<i>El món i la vida</i> : Que qui és dolent amb els altres, els altres són dolents amb ell i que a la vida hi ha una rutina on ens "ensenyen a viure" una vida rutinària.
Andrea 7,5	<i>L'escola</i> : era un nen que pensava que era el millor de tots i per creure's el millor de tots li ha passat lo que li tocava.
Iris 3	<i>Bitxos que ballen</i> : Hi havia un bitxo estrany que era molt dolent i picava a un bitxo que no li feia res. I després ha tirat el bitxo petit i l'han renyat i al bitxo petit l'han estimat tots.
Gina 5	Extraterrestres que es barallen: Han tocat una campana estan sembrant, juguen a l'ordinador, reunió, ballaven i ara mengen. Se li queden el menjar i se'n riuen. Van a casa seu pel matí, ara tornen a ballar i es barallen. Plou, li han tret el paraigües. Ell s'ha quedat sol i s'ha caigut del terrat i s'ha trencat el peu i han ballat. Hi havia un extraterrestre dolent que no volia ser amic d'un de petit perquè ell era gran i es van barallar.
Toni 4	<i>Els ballarins</i> : Que no s'aprofiti dels més petits i que no els piqui.
Núria 5	<i>Els números de l'escola</i> : de que un es creu que és el més fort i l'altre es pensa que ho és més que ell. Un li treu el menjar a l'altre i se'l mengen entre els altres. Un el tira des de la teulada a l'altre i després li tenen mania al que l'ha tirat.
Sebi 10	<i>El més feble</i> : Una ciutat molt bonica amb homes i dones que treballaven. Homes que amb les seves maletes se n'anaven a treballar. Una escola també molt bonica, amb quatre nois que sempre empipaven un noi i al final aquells quatre nois el van tirar daltabaix de l'escola.
Patricia 5	<i>Els dèbils guanyen</i> : un es creu superior fent la guitza, molestant al dèbil i li treu el menjar, el paraigües, li fa mal. Després els altres ho veuen i li fan la guitza com ell feia.
Tània 8	<i>Les formigues</i> : algunes formigues van a treballar, d'altres al camp i les petites a l'escola. Una formiga gordeta fa enfadar a una altra, la formiga gordeta tira l'altre formiga de l'escola i es trenca la cama. Fins que tots els alumnes i el mestre deixen de ballar i se'n van a buscar la formiga gordeta mentre ella fugia fins... que l'atrapen. M'ha agradat bastant
Melissa 0	No entès
Mohame 10	<i>Les formigues</i> : Hi ha una vegada unes quantes formigues i li van dir vine a ballar i una formiga gorda li ha tret la pilota i es van a ballar i la formiga gorda ha tirat una formiga daltabaix.
Siham	Els hipopòtams juguen i els altres ballen i el que sabia més de ballar és l'hipopòtam petit, el gordo i els seus esclaus, un dia, a l'hora de menjar al gordo ha anat a prendre el menjar i sempre molestava un dia el gordo ha fet caure al pobre nano i es va trencar l'os.
Lavinia	<i>Les formigues</i> : El gras sempre picava el prim i els dos amics seus també i a més el va tirar de dalt de l'escola i li va trencar el peu i els dos amics tampoc no són amics del gros.

Katherin 2	Les formigues: He entès que una formiga una mica grassa ha tirat a una formiga.
Dimitri 10	<i>Els homenets estranys</i> : Hi havia uns homenets molt estranys. En una ciutat que tot era molt bé tothom era feliç, els fruiters, els treballadors i els alumnes. Després ha vingut un gran homenet i dos més no sabien res. Hi havia un altre que era molt bo i ho sabia tot. I el gros sempre el pegava. Després el que sabia tot se'n va anar al terrat i el gros va anar i el va fer caure després tothom el van pegar i va aprendre la lliçó.
Adrià 10	<i>La formiga trista</i> : a mi em sembla que és un nen que anava a l'escola i tots els nens no li feien cas. Un dia el nen estava menjant i un dels nens més dolents va agafar-li el menjar i es va enfadar i van passar dies. Els nens dolents el maltractaven, el nen va pujar al teulat i els dolents el van tirar de dalt a baix, el dolent es va quedar castigat i el nen va ser feliç.
Alí 10	<i>Els hipopòtams treballadors</i> : un tio gras i gran li feia mal a un altre. Sortien uns homes treballant. Els nois ballaven una dansa.
Ernesto 10	<i>Els hipopòtams</i> : eren molts hipopòtams que treballaven molt i n'hi havia tres que picaven el més petit i un dia es va fer mal i es va caure de la teulada de l'escola i tots ballaven.
Hagi	<i>Les formigues</i> : Estaven fent una dansa una mica rara. Hi havia tres nens malvats, un nen petit que els tres nens li feien mal. I una vegada els 3 nens la llencen des de dalt del pis i han culpats el nen gran i no el volien mai més.
Javier 6	Hi havia un nen gra que era molt dolent i tenia enveja d'un nen més petit perquè ho feia més bé que ell. I quan va anar a casa dels seus pares li van preguntar: com t'ha anat el dia ? i el nen va pujar a la seva habitació. El dia següent va anar al cole i va pujar a la terrassa i va començar a plorar i va caure del sostre i es va fer mal al peu. I els pares del nen dolent el van castigar.
Kumba 0	Una formiga negra es barallava amb un.
Michael 10	<i>Les formigues</i> : Hi havia unes formigues que anaven al cole. Hi havia una formiga que ningú no li estava i havien 3 dolents que sempre el picaven però la formiga va pujar a la teulada i els tres dolents van pujar a la teulada i un dolent el va tirar al terra i van tenir d'anar a l'hospital i després el dolent no li va estar ningú.
Alex	<i>Les vaques</i> : Una vaca picava a una altra i la va tirar des de la teulada.
Lalama	<i>Super</i> : Ha caído una persona al piso i ha peleao con una persona.
Melanie 10	<i>Les cabretes negres</i> : Jo he vist que n'hi havia tres que eren dolents i que quan ballaven la dansa i m'ha agradat. I quan el ninot tenia una carabassa posada. Jo no he entès perquè es barallaven.
Juan 0	<i>Les formigues</i> : era molt estrany, que es barallaven.
Marc	<i>El nen gordo</i> : un gordinflon tira un nen des de la teulada de l'escola.
Alex	<i>El nen gordo</i> : un gordo es baralla amb un nen petit.
Claudia	<i>El nen que no el volien</i> : El que estava més grassonet tenia enveja i no el volien i al final no van voler al que estava més grassonet.
Ingrid 4	El bolitxe de l'escola: que un bolitxe havia picat a un pequeñajo, això és el que he entès. El que no he entès és que uns passaven per dalt i uns per a baix i també he entès que el bolitxe com que està picant, el bolitxe manava i els deia als altres que a la rotllana no el volguessin. I un dia el bolitxe va tirar el pequeñajo des de la teulada i es va trencar una cama i llavors a la rotllana no volien el bolitxe.
Sandra 7	He vist que un nen el deixaven sempre plantat i un nen el picava sempre. Un dia plovia i el nen li va treure el paraigües i l'altre es mullava i el nen va pujar al teulat del cole i mirava com jugaven els nens i el nen i dos companys van pujar al teulat i es barallaven i el nen dolent va llençar l'altre pel teulat i la mestra i els altres van anar a curar el que havia caigut, la mestra va anar darrera el nen dolent i el va picar.
Laura 7	El nen prim i gordo: Va d'un nen que era un gordo, el picava sempre i quan feien gimnàstica ballaven una dansa i ningú no li volia donar la mà. El nen gordo el tirava pel teulat d'una escola.

Alba	Jo he entès que va d'un nen a qui ningú volia perquè era petit i a l'hora de dinar uns nens s'havien acabat el dinar i a ell n'hi quedava molt. Un gordo li va treure el dinar i el van picar. Després tots se'n van anar a casa. L'endemà el nen estava espantat i a l'hora del pati va pujar a la teulada i també va pujar el gordo i el va picar i va caure i tota la gent va anar a casa del gordo i li van dir a la seva mare i el van picar.
Adrià 10	He vist hipopòtams que es barallaven sempre.
Marua 10	Les vaques assassines: feien una dansa i hi ha tres dolents. Al final la vaca i sempre hi havia una vaca petita.
Lídia 7,52	Va d'un nen que és molt agressiu. Bueno, no m'ha agradat perquè s'ha passat. L'ha tirat dalt d'allò sense motiu. No he entès el perquè ho fa.
Bibiana 8	Eren uns nens que anaven cap a l'escola, i hi havia una persona a l'escola que es portava molt malament i el nen o nena que es portava molt malament amb un altre li va treure el menjar perquè tenia gana i es van començar a barallar al cim de la teulada i s'estaven barallant i va caure un nen i es va fer mal. El pare es va enfadar molt. El que va fer estava molt malament perquè es podia haver matat.
Toni 8,5	M'ha agradat perquè un nen arriba a una escola nova i tothom en especial una persona sempre el pica, li treu el menjar i li fa coses. Jo trobo que està malament el que ha fet perquè hem d'acceptar tota la gent, i l'altra gent ha fet bé perquè al final ha tirat el nen i l'altre gent han deixat a la nena de costat i així se n'adonarà de lo que sentia el nen.
Sara 5	Res, només ràbia.
Roser 7,5	M'ha agradat i està bé però trobo que aquell nen no es comporta gaire bé amb l'altre, perquè li fa mal, no el deixa jugar, li agafa les coses i no el tracta bé i quan li fa mal el mestre es va a queixar a casa seva i a sobre el seu pare va en contra de l'escola, quan podia haver matat a un nen.
Jonatan 7	He entès que és un col·legi i hi ha dolents i bons. M'ha semblat que ha estat bé, però no molt bé, m'agradaria que parlessin i que fos de veritat.
Adrià 6,5	Opino que està bé perquè és en dibuixos el que passa en dos dies de col·legi i és com un fet real. M'ha agradat però pensava que hi hauria fotografies d'homes al bosc, que busquen animals...
Paula 10	He entès que tots treballen i tots estudien. També hi ha un nen que sempre pega a un altre nen i altres. Està bé, és original, així amb els dibuixos, etc. En general m'ha agradat. Sent així de dibuixos és molt divertida, també és una mica cruel amb aquell nen, però en general tot molt bé.
Adriana 7 o 8	És un grup de nens que sempre fan mal a un nen en concret i després es barallen dalt d'un teulat, i el nen cau i es trenca un peu. Llavors, en vez de deixar de banda sempre el nen innocent, deixen el nen que sempre feia mal. I es sent trist i llavors arriba a casa i el pare el renya i li fa el mateix que li feia en el nen innocent. M'ha agradat perquè es veu que no s'ha de deixar a ningú.
Judit 9	M'ha agradat perquè és molt real, perquè això passa. També m'ha agradat el final perquè aquell nen gran es creia superior i llavors ningú no l'ha apoiat i li ha passat el mateix que al petit. Ha rebut una bona lliçó aquell gran. Es tracta d'un nen que el més gran es passa amb ell. El roba, se'n burla i el pica. Però llavors li passa el mateix al gran i se sent malament.
Humbe FB	Ha set una decisió molt adequada pels nens i m'ha agradat una mica.
Adrià 8,5	Era d'uns nens que un dia un gordo li va fer una cosa a dalt d'una casa i el prim i el gordo es van barallar i el gordo va tirar el prim daltabaix de la casa i es va trencar el peu i tots varen anar darrera del gordo fins a casa seva i el van anar a buscar i tothom passava d'ell i no li van dir res més. A mi m'ha semblat bé perquè el gordo era molt dolent.

Abdelazi 9,5	A mi m'ha semblat molt bé aquesta pel·lícula del Canadà perquè passen una sèrie de coses. Hi ha una nena gorda o un nen gordo que maltractava un nen i era la que manava de l'escola dels nens. Es feia el cregut, sempre picava al nen i va arribar un dia en que el va estar a punt de matar perquè el va llençar des de dalt d'un pis molt alt i aquell nen es podia haver mort i al final tots van córrer darrera seu per fer-li el càstig que es mereixia i ningú va tornar a jugar amb ella mai més i es va quedar sola.
Saray 8	La meva opinió és que ha estat una lliçó molt adequada per lo que ha fet aquest nen, perquè podia haver mort: és un nen que està marginat per tots i que tothom el desprecia fins que un dia un nen es va afartar d'ell perquè era un xivato i al final es barallen i el tira pel balcó i es trenca una cama. Ell s'amaga de tothom, però al final suposo que acabarà amb un càstig dur perquè lo que ha fet ell i els altres no està bé.
Dàlia 8	He entès que són alumnes que estan al pati fent exercici: el mestre fa una cosa i els altres tenen que repetir-ho. Quan feien la rodona hi havia un nen que era una mica gras i sempre estava en contra d'un. El nen es volia ficar dins de la rodona però els altres no el volien. Un dia el mestre va dir als nens que tenien que respectar-lo i que es fiqués al costat d'un amic. Un dia el nen gras va picar el nen que no el volia ningú però un dia el nen gras va tirar des de l'edifici el nen que no volia ningú. Després tothom no volia el nen gras fins que després van voler al nen i no al nen gras. M'ha agradat.
Gerard 7,512	És un "individu" que juga i va a "escola" amb tres "individus" més. L'empipen i no el deixen viure bé fins que després ja no volen més al gras.
Simó 8	Els dibuixos semblaven formigues i anava d'un de més gras i d'un altre de més prim. El més gras robava coses al més prim i al final el més prim va caure d'una altura molt alta. Després persegueixen al gordo i el prim s'ha trencat la cama.
Dayana 8	He entès que són un grup de xulos d'aquells que es creuen molt forts, que sempre l'estan marginant, li prenen el berenar, se'n riuen d'ell... i aconsegueixen que tothom estigui en contra seva. Un dia s'estaven barallant i el va tirar daltabaix i després tothom volia l'altre i al que es creia fort el van deixar. La pel·lícula està molt bé però els dibuixos no són originals.